

Ο ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ

ΤΟΥ

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ

ΕΙΔΙΚΗ ΜΕΛΕΤΗ

ΕΚ ΤΟΥ "ΝΕΟΥ ΑΣΤΕΡΟΣ,"

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

ΔΙΑ ΠΑΠΑΥΛΟΥ ΟΔ. ΠΑΠΑΡΗΓΟΠΟΥΛΟΥ 9

1911

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

Ο ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ ΤΟΥ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ

ΕΙΔΙΚΗ ΜΕΛΕΤΗ

ΕΚ ΤΟΥ "ΝΕΟΥ ΑΣΤΕΡΟΣ,"

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

ΤΥΠΟΙΣ ΗΛΙΑ ΠΑΠΑΠΑΥΛΟΥ ΟΔ. ΠΑΠΑΡΗΓΟΠΟΥΛΟΥ 9

1911

22 ΣΕΠ. 1958

ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
ΑΚΑΔΗΜΙΑΣ
ΑΘΗΝΩΝ

837

Ἡ ὑπὸ τὸν τίτλον «ὁ καθηγητὴς τοῦ Πανεπιστημίου» δημοσιευθεῖσα ἐν τῷ «Νέῳ Ἀστει» μελέτη, ἣτις ἐγράφη παρ' ἐπιφανοῦς ἐπιστήμονος, παρακληθέντος ὅπως, κατὰ τὴν στιγμὴν ταύτην, καθ' ἣν πρόκειται νὰ ὀργανωθῇ καὶ νὰ συνταχθῇ ἡ ἀνωτάτη Διδασκαλία ἐν τῷ Πανεπιστημίῳ, πραγματευθῇ τὸ ζήτημα τοῦτο, εἴλκυσεν ἀμέριστον τὴν προσοχὴν τοῦ ἐπιστημονικοῦ κόσμου. Διότι διὰ πρώτην ἴσως φορὰν ἐμελετήθη τὸ θέμα ὑπὸ τὴν ἔποψιν, ὑπὸ τὴν ὁποίαν ἐξήτασεν αὐτὸ ὁ εἰδικὸς συνεργάτης τοῦ «Νέου Ἀστεως».

Ἡ σύνταξις τοῦ φύλλου ἐνόμισεν, ὅτι ἐξυπηρετεῖ μεγάλως τὴν ποθομένην βελτίωσιν τῶν Πανεπιστημιακῶν πραγμάτων ἐκδίδουσα εἰς ἴδιον τεῦχος ὁλόκληρον τὴν μελέτην ταύτην, ἣτις εἶνε πλήρης καὶ ἀνταποκρίνεται εἰς τὴν ἀνάγκην τῆς παρούσης στιγμῆς, ἐπιφυλασσομένη νὰ δημοσιεύσῃ καὶ τὸ τρίτον μέρος τῆς μελέτης, τὸ ὁποῖον ἐξετάζει τὴν ἀποστολὴν τοῦ καθηγητοῦ ὡς διδασκάλου πλέον καὶ μέλους τῆς Ἀκαδημαϊκῆς Σχολῆς.

Μολονότι δὲ ὁ εἰδικὸς ἡμῶν συνεργάτης δὲν ὑπέγραψε τὰ ἐν τῷ «Ν. Ἀστει» ἄρθρά του, νομίζομεν ὅτι, ἐκδιδοντες αὐτὰ εἰς ἴδιον τεῦχος, ὀφείλομεν νὰ γνωρίσωμεν εἰς τὸ κοινὸν τὸ ὄνομα του: Εἶναι ὁ ἰατρὸς τῆς πόλεώς μας κ. Δ. Ἀσιμῆς, ὅστις πλειότερον παντὸς ἄλλου ἦτο εἰς θέσιν νὰ χειρισθῇ τοσοῦτον ἐπιτυχῶς τὸ ὑψίστης καὶ ἀληθῶς ἐθνικῆς σημασίας ζήτημα τοῦτο, καθὼς ἐπὶ μακρότατον χρόνον ζήσας εἰς τὴν σφαῖραν τῆς Πανεπιστημιακῆς κινήσεως.

Ἀθῆναι Δεκέμβριος 1911.

ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
Τ. ΗΛΙΟΠΟΥΛΟΥ
ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ο ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ

ΤΟΥ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ

Α'.

Μέγα βήμα πρόκειται νὰ συντελεσθῇ κατ' αὐτὰς διὰ τὴν πρόοδον τῆς ἀνωτάτης ἐκπαιδεύσεως τοῦ Πανεπιστημίου. Πρόκειται νὰ συμπληρωθῇ τὸ διδακτικὸν προσωπικὸν αὐτοῦ, μετὰ μίαν ἐκκαθάρισιν, ἣτις ἐκλόνισε καὶ διεσάλευσε τὸ κῦρος καὶ τὴν ἐπιβολὴν τοῦ Ἑθνικοῦ Πανεπιστημίου. Ἡ Κυβέρνησις εὐρέθη πρὸ τῆς μεγάλης ταύτης ὑποχρεώσεως, ἣτις εἶνε ἴσως μία ἐκ τῶν μεγαλειτέρων, ἃς ἔχει νὰ ἐπιτελέσῃ. Ἐψήφισε νέον ὄργανισμὸν τοῦ Πανεπιστημίου, ἐπροίκισε τοῦτο μὲ τὸ ἐξ 7 ἑκατομμυρίων κληροδότημα τοῦ Δομπόλη, ἔκαμε πολυτελῆ τὴν σύνθεσιν τῶν Σχολῶν καὶ ἰδίᾳ τῆς ἱατρικῆς Σχολῆς, ἐψήφισε μεταβατικὰς διατάξεις διὰ τὴν ὀργάνωσιν τὴν διδακτικὴν τοῦ Πανεπιστημίου, καὶ ἤδη πρόκειται νὰ προβῇ εἰς τὴν ἐκλογὴν τῶν καταλλήλων προσώπων, ὅπως τοὺς ἀναγάγῃ εἰς τὸ περίβλεπτον ἀξίωμα τοῦ Καθηγητοῦ, καὶ οἵτινες σὺν τῇ διδακτικῇ αὐτῶν ἀποστολῇ θὰ ἀναλάβωσι τὴν εὐθύνην τῆς ὀργάνωσεως καὶ συστηματοποιήσεως καὶ διαπλάσεως τῆς ἀνωτάτης ταύτης ἐκπαιδεύσεως. Καὶ τὸ ἔργον ἀνεγνωρίσθη ὑπὸ πάντων, ἀναλόγως τῆς σοβαρότητος αὐτοῦ, πολὺ μέγα· καὶ διὰ τοῦτο ἡ Κυβέρνησις ἐζήτησε νὰ ἐξεύρῃ τὰ μέσα, δι' ὧν ἀσφαλέστερον θὰ προέβαινεν εἰς τὴν ἐπιτέλεσιν τοσοῦτον σημαντικῆς διὰ τὸ ἔθνος ὀλόκληρον ὑπηρεσίας. Πρὸ τοῦ μεγέθους τῆς εὐθύνης ἐπεζήτησε τὴν συνδρομὴν ἐπιτροπῶν, αἵτινες θὰ ὑπεβοήθουν αὐτὴν κατὰ τὸ δυσχερὲς τοῦτο ἔργον. Ἀτυχῶς τὰ τῆς Κριτικῆς Ἱατρικῆς Ἐπιτροπῆς ἰδίᾳ, ἐπὶ τοσοῦτον κατεδείχθησαν κατώτερα παντὸς σοβαροῦ ὑπολογισμοῦ, ὥστε ἡ Κυβέρνησις

νὰ σταματήσῃ ἐν ἀμηχανίᾳ πρὸ τοῦ ἀδιεξόδου, εἰς ὃ περιήγαγεν αὐτὴν κρίσις ἥκιστα ἀνάλογος τῶν περιστάσεων καὶ τῶν προσδοκιῶν καὶ τοῦ ἐπιστημονικοῦ κόσμου καὶ αὐτῆς τῆς Κυβερνήσεως, ὅσον ἀφορᾷ τὰς τελικὰς ἀποφάσεις εἰς ἃς αὕτη δέον νὰ καταλήξῃ.

Διὰ τοῦτο ἐνομίσαμεν ἐπικαιρον τὴν δημοσίευσιν τοῦ ἄρθρου τούτου, φρονοῦντες ἐν πεποιθήσει, ὅτι πᾶς τις ἔχει καθήκον νὰ ὑποβοηθήσῃ τὸ τοσοῦτον μέγα διὰ τὸν τόπον ζήτημα τοῦτο. Καὶ δὲν διστάζομεν εὐθὺς ἐξ ἀρχῆς νὰ εἰπώμεν, ὅτι ἐξ ὅλης αὐτῆς τῆς μακροῦς καὶ κᾶπως ἀνιαρῶς συζητήσεως περὶ τῶν πραγμάτων τοῦ Πανεπιστημίου ἐν κυρίως δὲν ἐλήφθη ὑπ' ὄψιν : *‘Οποῖος πρέπει νὰ εἶνε ὁ Καθηγητής· ποῖα πρέπει νὰ εἶνε τὰ περιοσμοῦντα αὐτὸν ἐφόδια ὅπως ἐπωφελῶς καὶ ἐπαρκῶς ὑπηρετήσῃ τὴν πολιτείαν εἰς τὸ ὑψηλὸν τοῦτο ὑπόρρημα.*

Ἡ συζήτησις περιστράφη κυρίως περὶ τὴν περιεκτικότητα τῶν γνώσεων τοῦ Καθηγητοῦ καὶ ἐλησμονήθη, οὐδ' ἐλήφθη παντάπασιν ὑπ' ὄψει τὸ μεγαλείτερον κεφάλαιον, τὸ χρησιμώτερον, ἢ ἐπιβολὴ αὐτοῦ ἢ προσωπικὴ, ἢ φυσιογνωμία ἢ ἐπιβάλλουσα, ἥτις εἶνε ὁ σπουδαιότερος παράγων διὰ τὴν πληρῶσιν τῆς ἀποστολῆς αὐτοῦ. Ἡ αἵγλη τοῦ προσώπου, ἢ δύναμις τοῦ χαρακτῆρος, ἢ ἀρετὴ, ἢ ἐντιμότης τῆς σκέψεως, καὶ κυρίως ἢ ἐπιστημονικὴ αὐτοῦ ἀνατροφὴ, ἐθεωρήθησαν ὥς ἐπουσιώδη ἢ περιεφρονήθησαν ἐπὶ τοσοῦτον, ὥστε οὔτε λόγος νὰ γίνῃ κἂν ἐν τῇ ἐκθέσει, ἣν ὑπέβαλεν ἡ ἐπιτροπὴ, προτείνουσα τοὺς καταλλήλους διὰ τὸ ἀξίωμα τοῦτο, περιορισθεῖσα μόνον εἰς τὸ νὰ κρίνῃ τὸ ποσὸν τῶν γνώσεων. Καὶ τοῦτο πῶς; Κατωτέρω θὰ ἀναπτύξωμεν.

Ἀλλὰ τὸ ποιὸν τῶν προσώπων; Τοῦτο οὐδαμῶς ἐνδιαφέρει αὐτούς. Γνώσεις καὶ ἔργα, ἔλεγον, αὐτὰ εἶνε τὰ κατάλληλα στοιχεῖα διὰ τὸν ὑποψήφιον Καθηγητὴν τοῦ Πανεπιστημίου.

Καὶ ἐξύγιζον τὸ ποσὸν τῶν γνώσεων καὶ ἐβαθμολόγουν καὶ ἐξήλεγχον τὰ ἐπιστημονικὰ σφάλματα, ἅτινα ἴσως δὲν ἦσαν τῶν ὑποψηφίων, ἀλλὰ λάθη τῶν ἀντιγραφομένων ὥς ἐπὶ τὸ πολὺ συγγραφέων. Διότι, ἐὰν σοβαρῶς πρόκηται νὰ ὁμιλήσωμεν, μήπως εἶχον τὴν ἀξίωσιν νὰ εὗρωσι νέας ἀνακαλύψεις εἰς τὰ συγγράμματα, ἅτινα ἐτέθησαν ὑπὸ τὴν κρίσιν των; Δὲν ὑποθέτομεν τόσον ἀφελεῖς τοὺς κυρίους τούτους κριτάς. Ἄς ἐξετάσωσιν εὐσυνειδήτως ἑαυτοὺς καὶ τὰ ἔργα των καὶ ἄς μὴ ἐρυθριάσωσι δι' ὅσα εἰς βάρος τῶν ἄλλων εἶπον· ἅτινα εὐκολώτατα θὰ ἠδύναντο νὰ εἰπωσιν εἰς βάρος αὐτῶν οἱ κρινόμενοι ἐὰν ἐτίθεντο εἰς τὴν αὐτὴν ἀναλογίαν θέσεως.

Καὶ παρήλασαν οὕτω πρὸ τῶν ὁμμάτων τῆς κοινωνίας θύματα δῆθεν καὶ ἐξηυτελισμένοι ὑποψήφιοι, οἵτινες πρὸ τῶν ὁμμάτων τῶν συναδέλφων των δὲν ἦσαν ἢ ἀπλοῖ ἀτυχεῖς, οἵτινες διετέλουν ὑπὸ τὴν ὑστερόβουλον, ἢ δυσμενῆ, ἢ ἀφελῇ κρίσιν τῶν κριτῶν. Καὶ διατυποῦνται ἐν τῇ ἐκθέσει τῆς ἐπιτροπῆς κρίσεις μετὰ τόσης ἀκρισίας περὶ τῆς συγγραφικῆς ἱκανότητος τοῦ ἐνός, ὅπως ἀντιθέτως μειοῦνται αἱ φιλότιμοι προσπάθειαι τῶν ἄλλων, ἵνα παρουσιάσωσι δείγματα δεξιότητος συγγραφικῆς.

Διότι περὶ αὐτοῦ ἀπλῶς πρόκειται. Καὶ τονίζομεν τὰ περὶ τῆς συγγραφικῆς ἱκανότητος στοιχεῖα, καθ' ὅσον ἢ πρωτοτυπία, αἱ ἀνακαλύψεις, εἶνε ἔργον σοφῶν, ἀποτέλεσμα μακρᾶς ἐργασίας καὶ πείρας, καὶ ἀπόρροια πολυτελῶν μέσων ἐργασίας καὶ μεγάλης ἐπιστημονικῆς κινήσεως. Τί σοβαρὸν πρέπει νὰ περιμένη κανεὶς ἐκ τῆς ἐργασίας ἐπιστημόνων, οἵτινες διὰ νὰ ἐπιχειρήσωσι σοβαρὰν ἐργασίαν, πρέπει νὰ ἔχωσιν οὐ μόνον χρόνον μακρὸν νὰ καταναλώσωσιν, ἀλλὰ καὶ τὰ ἀπαραίτητα ἐργαστήρια, καὶ τὸ ἀνάλογον ὑλικὸν, πράγματα τόσον δύσκολα, ἵνα μὴ εἰπωμεν ἀδύνατα, εἰς ἓνα τόσον μικρὸν τρόπον καὶ μὲ τόσον πενιχρὰ μέσα κλινικῶν καὶ ἐργαστηρίων ;

Ἡ ἱατρικὴ ἐπιστήμη ἀνάγεται εἰς τὰς θετικὰς ἐπιστήμας, καὶ ἡ φαντασία, ἐὰν ἐνίοτε χωρῇ εἰς μικρὰ καὶ περιορισμένα ἐπιστημονικὰ κέντρα, δὲν εὐδοκιμεῖ εἰς τὰ μεγάλα ἐπιστημονικὰ τοιαῦτα, ἐνθα ὑπάρχουσι τὰ μεγάλα ἐργαστήρια τοῦ ἀκριβοῦς ἐπιστημονικοῦ ἐλέγχου. Κρίνομεν περιττὸν νὰ ἐκταθῶμεν πλειότερον ἐπὶ τοῦ κεφαλαίου τούτου καὶ μάλιστα ἐν δημοσιογραφικῷ πολιτικῷ φύλλῳ. Ταῦτα ἀνάγονται εἰς τοὺς κατ' ἰδίαν καὶ περιορισμένους κύκλους τῶν ἐπιστημονικῶν συζητήσεων. Εἶχον τοὺς φίλους των, τὰς προτιμήσεις των οἱ ἐν τῇ ἐπιτροπῇ· καλῶς ἔπραξαν διατυπώσαντες τὴν γνώμην των ὑπὲρ αὐτῶν. Τὸ μόνον, ὅπερ δὲν ἔπρεπε καὶ δὲν ἤρμοζεν, ἦτο τὸ ἔργον τῆς κατακρίσεως συναδέλφων των, εὐρεθέντων ὑπὸ δυσμενεῖς συνθήκας. Αὐτὸ δὲν ἔπρεπε νὰ πράξωσι καὶ ἐὰν ἀκόμη ἐξεβιάζοντο πρὸς τοῦτο. Ἐζήτησε παρ' αὐτῶν ἡ Κυβέρνησις τὴν γνώμην των διὰ τὴν ὑπόδειξιν τῶν καταλλήλων ὑποψηφίων δι' ὠρισμένας ἑδρας, ἃς ὑπεδείκνυν ὅσους προέκρινον, χωρὶς νὰ κατηγορήσωσι συναδέλφους των ἄλλους, οἵτινες αὐριον ἴσως θὰ εἶνε ὁμότιμοι αὐτῶν. Ἐφερον τὴν δικαιολογίαν, ὅτι ἔπρεπε νὰ γίνῃ ἡ σύγκρισις μεταξὺ τῶν ὑποψηφίων. Αὐτὰ καλῶς λέγονται καὶ πιστεύονται μόνον παρὰ τῶν μὴ εἰδικῶν ἰδίως εἰς τὰ τῆς Ἱατρικῆς Ἐπιστήμης. Βεβαίως δὲ κατανοοῦσιν ἐκ τῶν ὑστέρων καὶ αὐτοὶ οἱ ἴδιοι τὸ μέγα ὀλίσιθημα, εἰς ὃ ἐξετράπησαν.

Ἄλλ' ἤδη εὐρισκόμεθα πρὸ τετελεσμένων ἀτυχῶς γεγονότων. Καὶ τώρα μία μόνη λύσις ἀπομένει : Νὰ ἐκλέξῃ ἡ Κυβέρνησις ὑπευθύνως πλέον τοὺς Καθηγητάς. Ἀλλὰ τί πρέπει νὰ λάβῃ ὑπ' ὄψιν ; Τὴν ἐντύπωσιν τῆς τὴν ἀτομικὴν, σχηματίζουσα γνώμην περὶ τῶν καταλλήλων προσώπων, οὐχὶ μόνον ἐκ τῶν ἔργων τῶν ὑποψηφίων, ἀλλὰ καὶ ἐκ τῶν ὑπηρεσιῶν, καὶ ἐκ τῆς ἐργασίας τῆς ἐπιστημονικῆς καὶ ἐκ τοῦ κύρους, ὅπερ ἀσκοῦσι μεταξὺ τῶν συναδέλφων αὐτῶν. Ὑπάρχουσι καὶ οἱ εἰλικρινεῖς τὴν σκέψιν καὶ οἱ ἔχοντες τὸ θάρρος τῆς γνώμης

των, εἶνε δὲ οὗτοι πολλοὶ καὶ ἄρκετοὶ ὥστε, νὰ δυνηθῇ ἡ Κυβέρνησις νὰ μορφώσῃ παρ' αὐτῶν ἰδίαν γνώμην περὶ τῶν καταλλήλων προσώπων. Ἄς ἐρωτήσῃ πόσοι εἶνε οἱ κατάλληλοι νὰ διδάξωσι καὶ ποῖοι ἔδωκαν δείγματα διδακτικῆς ἱκανότητος καὶ μετὰ τοῦτο ἅς λάβῃ ὑπ' ὄψει καὶ τὰ ἄλλα προσόντα, τὰ ἀπαραίτητα διὰ τὴν διδασκαλίαν καὶ προαγωγὴν τοῦ μαθήματος ὅπερ θὰ ἀναλάβῃ ἕκαστος νὰ διδάξῃ, ἀναλόγως δὲ ἅς γείνη ἡ ἐπιλογή, λαμβανομένης ὑπ' ὄψει κατὰ μέγα μέρος τῆς ἐπιστημονικῆς ἀνατροφῆς ἐνὸς ἐκάστου ἐξ αὐτῶν.

Ἐν Εὐρώπῃ καὶ εἰς ὅλα τὰ Πανεπιστήμια ἀνεξαιρέτως, ἰδίως διὰ τὴν Ἱατρικὴν Σχολήν, ὡς πρῶτιστον ἐφόδιον λαμβάνεται ὑπ' ὄψιν ἡ ἐπιστημονικὴ ἀνατροφή. Καὶ παρατηρεῖται πανταχοῦ ὅτι αἱ βαθμίδες τῆς ἱεραρχίας τηροῦνται μετὰ μεγάλης προσοχῆς, εἴτε ὑπὸ ἓνα τύπον εἴτε ὑπὸ ἄλλον. Ἐν Γαλλίᾳ, ἐπὶ παραδείγματι, τὸ στάδιόν του ὁ διὰ τὴν ἀνωτάτην ἐκπαίδευσιν κατευθυνόμενος ἀρχίζει ἀπὸ τοῦ βαθμοῦ τοῦ ὑποβοηθοῦ καὶ προχωρεῖ οὕτω κατὰ κλίμακα εἰς βοηθόν, ἐπιμελητήν, ὑφηγητήν, Καθηγητήν, πάντοτε διὰ δοκιμασίας. Ἐν Γερμανίᾳ ἡ ἐπιστημονικὴ ἀνατροφή τελεῖται εἰς μᾶλλον περιορισμένον κύκλον, εἰς τὴν σφαῖραν τῆς δικαιοδοσίας ἐνὸς Καθηγητοῦ, ὅστις προσλαμβάνει καὶ προάγει βαθμηδὸν τὸν νέον φοιτητὴν εἰς ὅλας τὰς βαθμίδας τῆς ἱεραρχίας μετὰ ἀναλόγους δοκιμασίας, εἰς ἣν ὅμως πάντοτε ἐκπροσωπεῖται πρωτεύουσα ἡ γνώμη τοῦ οἰκείου Καθηγητοῦ. Καὶ τὸ πνεῦμα τῆς διατάξεως ταύτης, εἴτε ἐν Γαλλίᾳ εἴτε ἐν Γερμανίᾳ, εἶνε ἡ ἐπιστημονικὴ ἀνατροφή τοῦ κεκλημένου νὰ ἀνέλθῃ τὰς ὑψηλοτέρας βαθμίδας τῆς ἀνωτέρας διδασκαλίας. Αἱ δοκιμασίαι αὗται σκοπὸν μᾶλλον ἔχουσι τὴν διάπλασιν τοῦ ὑποψηφίου εἰς τὸν χειρισμὸν τοῦ λόγου κατὰ

τὴν διδασκαλίαν, παρὰ τὴν τελειοτέραν ἐπιστημονικὴν μάθησιν, ἣτις μάλιστα ἐνίοτε οὕτω περιορίζεται, ἀφοσιουμένου καὶ κατατρίβοντος πολύτιμον χρόνον τοῦ ὑποψηφίου εἰς τὴν ἀποστήθισιν ὠρισμένων ἐπιστημονικῶν σημείων παρὰ εἰς τὴν καθόλου ἱατρικὴν μόρφωσιν.

Οὕτω δέ τινες ἐξ αὐτῶν καὶ ὑστεροῦσιν εἰς τὸν ἐπαγγελματικὸν βίον, ἐὰν κατὰ τύχην, συνεπείᾳ διαφόρων λόγων, δὲν φθάσωσι τὸν ἐπιδιωκόμενον σκοπόν. Οὕτω δὲ διεπλάσθησαν καὶ ἤκμασαν αἱ μεγάλαι Σχολαὶ τῶν Παρισίων διαδοχικῶς κληροδοτούμεναι ἀπὸ διδασκάλου εἰς μαθητὴν καὶ παρατηροῦμεν τὴν συνέχειαν τῶν μεγάλων διδασκάλων ἀπὸ τοῦ Trousseau, ὃν διαδέχεται ὁ μαθητὴς αὐτοῦ Dieulafoy καὶ τοῦτον ὁ μαθητὴς αὐτοῦ Widal, διατηρουμένων καὶ μεταδιδομένων οὕτω οὐχὶ μόνον τῶν φώτων τῶν ἐπιστημονικῶν τῶν ἐξελισσομένων διὰ τοῦ χρόνου καὶ τῆς προόδου τῆς ἐπιστήμης, ἀλλὰ καὶ τῶν παραδόσεων καὶ τοῦ ἥθους τῶν μεγάλων τούτων διδασκάλων ὁλοκλήρου τοῦ ἱατρικοῦ ἐπιστημονικοῦ κόσμου. Καὶ συντηροῦνται οὕτω Σχολαὶ διδασκαλίας καὶ παραδόσεων, ἐνθα μορφοῦται ὁ νέος φοιτητὴς οὐχὶ μόνον προσκτῶν ἐπιστημονικὰ κεφάλαια, ἀλλὰ καὶ ἡθιοιοῦται, ἅτινα παρακολουθοῦσι τοῦτον ὡς πολύτιμον ἐφόδιον κατὰ τὴν ἐξάσκησιν τοῦ ἐπαγγέλματός του.

Καὶ ἐὰν ὑπέστη μείωσιν τὸ κῦρος τῶν Ἑλλήνων ἱατρῶν καὶ ἐν Ἑλλάδι καὶ ἐν τῷ ἐξωτερικῷ, τοῦτο ἐπῆλθεν ἀφ' ἧς ἡ Ἱατρικὴ Σχολὴ ἐξέπεσε τῆς θέσεώς της καὶ τοῦ κύρους της. Καὶ εἶδομεν συλλόγους Ἑλλήνων ἱατρῶν, συνεργομένους ὅπως παροτρύνωσι τὰς κατὰ καιροὺς Κυβερνήσεις νὰ διαρρυθμίσωσι τὰ τῆς Ἱατρικῆς Σχολῆς τοῦ Ἑθνικοῦ Πανεπιστημίου, διότι τὸ κῦρος των τὸ ἐπιστημονικὸν ἐκλονίσθη καὶ

ἐμειώθη ἀπέναντι τῶν ξένων ἐπιστημόνων. Καὶ οἱ Ἕλληνες ἱατροὶ τῆς Ἀνατολῆς δὲν κρατοῦσι πλέον τὰ σκῆπτρα τῆς ὑπεροχῆς τῆς Ἑλληνικῆς Ἱατρικῆς ἀπέναντι τῶν ἄλλων ἐπιστημόνων ἄλλων ἐθνικοτήτων.

Τίς δὲν θὰ ἀναγνωρίσῃ μετὰ πόνου οὐχὶ μόνον τὸ μέγα τοῦτο τραῦμα τῆς Ἐθνικῆς φιλοτιμίας, ἀλλὰ καὶ τὴν μεγίστην ἐθνικὴν ζημίαν, ἣτις προσγίνεται εἰς τὸ ἔθνος ἐκ τῆς ἐλαττώσεως τοῦ ἀριθμοῦ τῶν κατ' ἔτος ἐκ τοῦ ἐξωτερικοῦ προσερχομένων Ἑλληνοπαίδων διὰ τὴν ἐκμάθησιν τῆς Ἑλληνικῆς Ἱατρικῆς Ἐπιστήμης καὶ οἵτινες οὕτω γίνονται οἱ ἀπόστολοι τοῦ Ἐθνισμοῦ ἡμῶν ; Τοῦτο ὀφείλεται διότι ἔλειψαν αἱ μεγάλαι ἱατρικαὶ φυσιογνωμίαι τοῦ Ἐθνικοῦ Πανεπιστημίου, αἵτινες πολὺ πλειότερον ἐστήριξαν τὴν ὑπόληψιν καὶ τὴν ἐπιβολὴν τοῦ Ἐθνικοῦ Πανεπιστημίου διὰ τῆς ἐπιβολῆς καὶ τοῦ ἥθους αὐτῶν, παρὰ διὰ τῆς ποσότητος τῶν γνώσεων αὐτῶν καὶ μόνον.

Ἀναμετρήσατε πάντα ταῦτα καὶ προβῆτε ἐπὶ τὸ ἔργον μὲ τὴν συναίσθησιν ὅτι τελεῖτε κατὰ τὴν στιγμὴν ταύτην τὸ μεγαλείτερον ἀποφασιστικὸν βῆμα διὰ τὴν πρόοδον καὶ τὴν ἀναγέννησιν μιᾶς δυνάμεως, ἣτις, ἐὰν δὲν ἰσοδυναμῇ ὡς πρὸς τὸ πρόσκαιρον κέρδος μὲ τὴν ὀργάνωσιν τοῦ Ναυτικοῦ καὶ τοῦ Στρατοῦ, πάντως ὅμως συντελεῖ εἰς τὴν σύμπηξιν καὶ διατήρησιν τῶν ἀρρήκτων δεσμῶν μεταξὺ τοῦ διεσκορπισμένου Ἑλληνικοῦ στοιχείου, ὅπερ ἀποτελεῖ τὴν μεγαλειτέραν Ἐθνικὴν μας δύναμιν.

Ο ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ

ΤΟΥ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ

Β'.

Ἡ ἀντίληψις περὶ τῆς θέσεως καὶ τῆς ἀποστολῆς τοῦ καθηγητοῦ ἐν τῷ Πανεπιστημίῳ κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη ὑπῆρξεν ἀτυχῶς ἄλλη ἢ οἷα ἔπρεπε νὰ εἶνε, ὅπως τὸ ἀνώτατον τοῦτο ἴδρυμα φθάσῃ εἰς τὸ ὕψος τοῦ προορισμοῦ αὐτοῦ. Ὁ Καθηγητὴς ἐν τῷ Πανεπιστημίῳ δὲν ἐξωμοιώθη οὐδὲ πρὸς πάντα ἄλλον ἀνώτατον ὑπάλληλον τοῦ Κράτους καὶ ὁ προορισμὸς δὲ αὐτοῦ ὁ ἀληθὴς διεστράφη. Οὕτω δ' ἐπῆλθον τὰ λυπηρὰ ἀποτελέσματα, ἅτινα εὐρίσκουσιν ἡμᾶς, μετὰ πάροδον ὀλοκλήρου αἰῶνος, ἀπὸ τῆς ιδρύσεως τοῦ Πανεπιστημίου, εἰς τὴν δυσάρεστον θέσιν τῆς ὁργανώσεως, τῆς συντάξεως καὶ διαπλάσεως τῆς Ἀνωτάτης Ἐκπαιδεύσεως.

Διὰ τὰς ἄλλας ὑπηρεσίας ἐθεσπίσθησαν νόμοι προσόντων καὶ ἱεραρχίαι τοιαῦται, ὥστε νὰ ὑπάρχῃ μία ὅπωςδῆποτε ἀνεκτὴ κατάστασις τῆς διαβαθμίσεως καὶ μονιμοποιήσεως τῶν ἀξιωματῶν τῶν διαφόρων ὑπηρεσιῶν τοῦ Κράτους· ἀλλὰ διὰ τὸ Πανεπιστήμιον; Διὰ τὸν Καθηγητὴν τοῦ Πανεπιστημίου; Ἦρκουν καὶ ἄρκοῦσι μόνον ὡς προσόντα τὸ κατὰ τὸ φαινόμενον ἄθροισμα τῶν εἰδικῶν γνώσεων αὐτοῦ ἐπὶ τοῦ μαθήματος, ὅπερ θὰνελάμβανε νὰ διδάξῃ, καὶ ὅπερ ἕκαστος τῶν ὑποψηφίων διέστελλεν ὅσον αἱ δυνάμεις του τῷ ἐπέτρεπον. Καὶ ἅμα ὡς συνεβιβάζοντο καὶ ἐκανονίζοντο αἱ σχέσεις αὐτοῦ πρὸς

τὰ μέλη τῆς Σχολῆς, καὶ εἰς τὰ κεφάλαια ταῦτα προσετίθετο καὶ ἡ ἀπαραιτήτος ὑποστήριξις, ἣτις συνεπλήρωνε πάντα τὰ κενά, ὁ ὑποψήφιος Καθηγητὴς τοῦ Πανεπιστημίου παρουσιάζετο μὲ ὅ,τι ἦτο δυνατόν νὰ θεωρηθῇ ὡς κατάλληλον διὰ τὴν πλήρωσιν μιᾶς Πανεπιστημιακῆς ἔδρας, ὅσας δὲ μάλιστα καὶ ἡ φήμη παρηκολούθει τοῦτον εἰς τὸ κεφάλαιον τῆς συγγραφικῆς ἱκανότητος, δὲν ἐπετρέπετο πλέον οὐδεὶς ὁ δισταγμὸς· ἦτο τέλειος! Ἡ προσωπικότης του, ἡ ἐπιβολὴ αὐτοῦ μεταξὺ τῶν συναδέλφων του, τὸ κῦρὸς του τὸ ἐπιστημονικόν, ἡ ἐπιστημονικὴ του ἀνατροφὴ, πάντα ταῦτα οὐδ' ἐξητάζοντο οὐδ' ἐλαμβάνοντο ὑπ' ὄψιν. Τὰ κύρια, τὰ θεμελιώδη, τὰ ἀπαραιτήτα προσόντα διὰ τὸν ὑποψήφιον ἦσαν τὰ τῆς συγγραφικῆς του μόνον ἱκανότητος. Ἡ φυσιογνωμία ἡ ἐπιστημονικὴ τοῦ ὑποψηφίου ἀναξία πάσης προσοχῆς. Καὶ οὕτω οἱ ἐφιέμενοι ὅπως ἀνέλθωσι τὰς ἀνωτάτας βαθμίδας τῆς διδασκαλίας οὐδαμῶς ἐφρόντιζον πλέον περὶ τοῦ ἐπιστημονικοῦ των· ἐγὼ, περὶ τῆς ἐπιστημονικῆς των συμπληρώσεως, καὶ ἐπεδίδοντο εἰς τὰς συγγραφάς. Καὶ εἶδομεν νὰ μᾶς παρουσιάζωσιν ὁρμαθὸν συγγραφῶν ἐπιστήμονες, οἵτινες οὐδὲ τὴν ἀνάλογον ἐπιστημονικὴν διαμόρφωσιν εἶχον, ἀλλ' οὐδὲ τὸν ἀνάλογον πολλάκις χρόνον διὰ τὴν συγγραφὴν τοιοῦτου ὄγκου ἐπιστημονικῶν ἔργων, ὅστις εἶνε συνήθως ἀπόρροια μεγάλης καὶ παρατεταμένης ἐργασίας καὶ μελέτης μακρᾶς καὶ σπουδῆς καὶ πείρας, καὶ αἵτινες δὲν ἦσαν ἢ ἀπλᾶι ἀντιγραφαι ἐξ ἄλλων συγγραφέων. Καὶ ἐπεκράτησεν ἡ φήμη ἡ συγγραφικὴ ἰδίᾳ ἐκείνων, οἵτινες γνωρίζοντες γλώσσας, μὴ κοινῶς γνωστὰς μεταξὺ τῶν συναδέλφων των, μετὰ περισσῆς τόλμης παρουσίαζον ὡς πρωτοτύπους τὰς ἐκ τῆς Ἰταλικῆς καὶ σπανιώτερον ἐκ τῆς Ἀγγλικῆς βιβλιογραφίας προερχομένας συγγραφάς, αἵτινες κατέπλησσαν τοὺς ἀπλοϊκωτέρους διὰ τὴν παραγωγικὴν ἐργασίαν αὐτῶν, τῶν ἀπλῶν ἄλλως τε τούτων ἀντιγραφῶν.

Οὕτω οὗτοι ἐγκαθίσταντο εἰς τὴν κοινὴν πεποίθησιν καὶ ἀντίληψιν ὡς ἀδιαφιλονείκητον καὶ ἀποκλειστικὸν κατέχοντες τὸ τάλαντον τῆς συγγραφῆς ἐπιστημονικῶν θεμάτων πρωτοτύπων, ἐνῶ ἄλλοι ἐπιστήμονες, σοβαροὶ καὶ ἐκ φύσεως πεπρωτισμένοι μὲ ἰδιοφυΐαν ἐπιστημονικὴν τοῦ κλάδου των ἀνεγνωρισμένην καὶ ἐκτὸς παντὸς συναγωνισμοῦ, νὰ θεωρῶνται ὡς ἔξοχοι μὲν ἐπιστήμονες, ἀλλὰ νὰ παρίστανται ὡς ὀλιγώτερον δῆθεν συγγράψαντες, διότι μετὰ δισταγμοῦ παρουσίαζον ἐργασίας ἰδίας, ἀληθῶς πρωτοτύπους, ἐγκλειούσας δὲ πάντοτε τὴν ἐπιστημονικὴν ἀλήθειαν, καὶ οἷτινες ἀπέχοντες πάσης διαφορμίσσεως ἔσωζον οὕτω, διὰ θυσιῶν πολλάκις, πᾶσαν ἐπιστημονικὴν ἀξιοπρέπειαν, ἀπαραίτητον οὐχὶ μόνον διὰ Καθηγητὴν, ἀλλὰ καὶ διὰ πάντα ἀληθῆ ἐπιστήμονα. Καὶ μὲ τὴν τοιαύτην τῶν πραγμάτων ἀντίληψιν προετιμᾶτο συνήθως καὶ ἐγκαθίστατο ὁ νέος Καθηγητὴς εἰς τὴν θέσιν του, καὶ εἰς τὸν ἀπαραίτητον ἐναρκτήριόν του ἀνεφαίνοντο πάντοτε ἐν ἐπικεφαλίδι αἱ στερεότυποι καὶ ἀποκρυσταλλοῦσαι τὴν πραγματικὴν ἐπιστημονικὴν πληρότητα τοῦ Καθηγητοῦ φράσεις: «*Αἱ πρόοδοι κατὰ τοὺς τελευταίους χρόνους*» ἢ «*ἡ ἐξέλιξις τῶν γνώσεων ἡμῶν κατὰ τοὺς τελευταίους (πάντοτε) χρόνους*» ἢ «*διὰ μέσου τῶν αἰώνων*» ἐπὶ τῆς ὕλης τοῦ μαθήματος, ὅπερ ἀνελάμβανε νὰ διδάξῃ ὁ νέος Καθηγητὴς. Καὶ ἦτο σοφὸς διότι ἐγνώριζε τὴν ἐξέλιξιν, δι' ἧς διῆλθεν ὁ κλάδος οὗτος τῆς ἐπιστήμης, τὰς προόδους αὐτοῦ, καὶ τὰ ἀποτελέσματα αὐτοῦ τὰ εὐάρεστα καὶ προοδευτικὰ ἐπὶ τῶν κοινωνιῶν καὶ τῆς προόδου τῶν πολιτειῶν. Καὶ παρέτασσε καὶ οὕτω θησαυρὸν γνώσεων, καὶ ἐδείκνυε καὶ τὸ τάλαντόν του τὸ διδακτικὸν ὅσάκις κατῴρθου νὰ διατυπώσῃ πλήρως πάντα ταῦτα. Ἄλλ' οἱ περισσότεροι, ἵνα μὴ εἴπωμεν ὅλοι οἱ ὁμοιομόρφως ἀρχόμενοι τοῦ λόγου οὕτω, παρέδιδον κατὰ τὴν ἑναρξιν τοῦ μαθήματός των οὐδὲν ἄλλο ἢ τὴν ἱστορίαν τῶν ἐπιστημῶν. Διότι ὁ ἑαυτός των, ἡ προσωπικότης των ἢ ἐπιστημονικὴ, τὸ

ἐπιστημονικόν των ἐγώ, οὐδαμοῦ ἀνεφαίνετο. Καὶ δὲν ἦτο δυνατόν νὰ γίνη ἄλλως, διότι μὴ ἔχοντες τὴν ἀνάλογον ἐπιστημονικὴν ἀνατροφὴν, μὴ ἔχοντες ἀκόμη ἀποκτήσει αὐτοβουλίαν ἐπιστημονικὴν, δὲν ἦσαν εἰς θέσιν νὰ παρουσιάσωσι βλέψεις ἐπιστημονικὰς ἰδίας, καὶ κατευθύνσεις, αἵτινες μορφοῦνται διὰ μακρᾶς καὶ ἐπιπόνου ἐργασίας, καὶ μελέτης τῶν ἐπιστημονικῶν πραγμάτων, καὶ αἵτινες ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ κληροδοτοῦνται ἀπὸ διδασκάλους εἰς μαθητάς, κατὰ τὰς μακρὰς αὐτῶν συνεργασίας, καθ' ὅς εἰσφέρει ὁ εἷς τὰ κεφάλαια τῶν γνώσεών του, ὅλων τῶν νεωτέρων, καὶ τῆς ἀντοχῆς τῆς ὀργανικῆς αὐτοῦ, καὶ τὰ προσόντα τὰ ἐκ τῆς νεαρωτέρας ἡλικίας, τῆς μνήμης καὶ τῆς ὀξύτητος, εἰς τὴν ἀντίληψιν πραγμάτων, ἅτινα εἶνε δυσχερῆ εἰς τὴν ἀντίληψιν αἰσθητηρίων, ἅτινα ἀμβλύνονται διὰ τῆς μακρᾶς ἐργασίας καὶ τῆς καταπονήσεως. Ἔρχεται δὲ εἰς ταῦτα ἄρωγός ἡ πεῖρα τοῦ ἑτέρου, καὶ ἡ γνῶσις ἡ βαθεῖα, ἡ ἀσφαλὴς τῶν πραγμάτων, καὶ ἡ μελέτη ἡ σοβαρὰ αὐτῶν, ἣτις δίδει τὴν κατεύθυνσιν εἰς τὴν παραγωγὴν ἐργασίας πρωτοτύπου, καὶ δίδει τὴν ὥθησιν εἰς νέας ἐπιστημονικὰς βλέψεις, αἵτινες ἐνίοτε ἐπὶ μακρὸν παραμένουσιν κυοφορούμεναι ἐν ἐμβρυακῇ καταστάσει ἐν τῷ νῷ, καὶ παρακολουθοῦνται ἐπὶ ἔτη μακρὰ πολλάκις ἄνευ ἀποτελεσμάτων εἰς τὰ ἐργαστήρια τῆς διανοίας.

Κληροδοτοῦνται οὕτω οὐχὶ μόνον τὰ γεγονότα, τὰ μᾶλλον ἢ ἦττον ὠρισμένα καὶ ἀμφίβολα ἔτι, ἀλλὰ καὶ αἱ βλέψεις αἱ ἐπιστημονικαὶ, αἵτινες εἶνε τὸ σπουδαιότερον ἐπιστημονικὸν κεφάλαιον, ἐφ' οὗ θὰ στηρίξη τὴν σταδιοδρομίαν καὶ τὴν πρόοδον αὐτοῦ ὁ νέος διάδοχος ἐκλιπόντος Καθηγητοῦ, ὅστις καὶ πράγματι εἶνε κατάλληλος διὰ τὴν καθηγεσίαν, διότι ἔχει κεφάλαια νὰ εἰσφέρει, ἅτινα μόνος αὐτὸς κατέχει καὶ ἐξ ὧν συνήθως πηγάζουσιν αἱ μεγαλείτεραι πρόοδοι εἰς τὰς ἐπιστή-

μας καὶ τὰς τέχνας. Αἱ γνώσεις αἱ ὑπάρχουσι εἰς ὅλα τὰ βιβλία εἶνε κτῆμα κοινὸν ὅλων τῶν ἐπιστημόνων, αἱ βλέψεις ὅμως αἱ ἐπιστημονικαὶ καὶ αἱ κατευθύνσεις, ἡ ἐπιστημονικὴ αὐτοβουλία, εἶνε προσὸν ἐξαιρετικὸν καὶ προνόμιον τῆς τύχης μόνον ἐκείνων, οἵτινες ἐκτήσαντο ταύτην διὰ μελετῶν καὶ πολυχρονίου πείρας, καὶ κυρίως διὰ μακρᾶς συνεργασίας μετ' ἄλλων διδασκάλων. Ἡ δὲ εὐρύτης καὶ ἔκτασις αὐτῶν ἀποτελοῦσι τὸ γνῶρισμα τῆς εὐρύτητος καὶ τῆς ἐκτάσεως τῆς ἐπιστημονικῆς ἀνατροφῆς ἐνὸς ἐκάστου, καὶ ἥτις εἶνε τὸ μεγαλείτερον ἐφόδιον διὰ νέον Καθηγητήν,

Αὐτοὺς ἄς καλέσῃ πρῶτον ἡ Πολιτεία καὶ μετ' αὐτῶν ἄς συνδέσῃ καὶ τὸ σφριγὸς καὶ τὴν ὁρμὴν τῶν ἀνυπομόνων νεωτέρων, οἵτινες θὰ τιθασσεύωνται ἐκ τῆς πείρας καὶ τῆς γνώσεως τῶν πολυπειροτέρων, καὶ οὕτω ἐν ἁρμονίᾳ ἐργαζόμενοι θὰ προάγῃ τὴν Ἑλληνικὴν Ἐπιστήμην, ἐνῶ τώρα μὲ τὴν κρατήσανσαν τακτικὴν καὶ οἱ νεαρώτεροι ἀκόμη, κατερχόμενοι ἀνυπομόνως, σπεύδουσι μὲ τὸ πολύτιμον πάντοτε ἐφόδιόν των τὸ ἐπιστημονικόν, ἀπορρέον ἐκ τῆς ἰδιοφυΐας καὶ τῆς ὀξύτητος τῆς ἀντιλήψεώς των, στερούμενον ὅμως, ὥς ἐπὶ τὸ πολὺ, τῆς δοκιμασίας, εἰς ἣν θὰ τὸ ὑποβάλῃ μόνον ὁ χρόνος, ζητοῦντες ν' ἀνατρέψωσι πᾶσαν τάξιν, διασκελίζοντες πάντα φραγμὸν, καὶ διαγκωνιζόμενοι νὰ προβάλωσιν αὐτοὶ, μὴ σεβόμενοι οὐδεμίαν ἱεραρχίαν, μὴ ἀναγνωρίζοντες οὐδὲν δικαίωμα, μὴ σεβόμενοι οὐδεμίαν ἐπιβολήν, ὥς ἐὰν ἐν τῷ Πανεπιστημίῳ ἔπρεπε νὰ γίνεται τίποτε διάφορον ἀφ' ὅ,τι συμβαίνει ἐν τῷ Ναυτικῷ ἢ τῷ Στρατῷ, ὅπου ὁ νέος μορφωμένος καὶ μὲ ἰδιοφυΐαν καὶ ἐργατικότητα ἀνθυπολοχαγὸς ἢ ὑπολοχαγός, ἀνακαλύπτων μίαν τελευταίαν τελειοποίησιν ἐν τῇ ἐπιστήμῃ ἢ τῇ τέχνῃ δὲν τολμᾷ καὶ δὲν ἔχει τὴν ἀξίωσιν ὅπως ἡ Πολιτεία προαγάγῃ αὐτὸν ἀμέσως ἐπὶ τούτῳ εἰς συνταγματάρχην ἢ στρατηγόν.

Αὐτοὺς ἄς ἀναζητήσῃ ἡ Πολιτεία, αὐτοὶ εἶνε οἱ κατέχοντες τὰ μυστήρια τῆς ἐπιστήμης καὶ τῆς τέχνης, αὐτοὶ ἄς ἔλθωσιν

ὁδηγοὶ, καὶ οἵτινες τὴν πολύτιμον αὐτὴν παρακαταθήκην, τὴν μετὰ κόπων μακρῶν κτηθεῖσαν, ἔχουσι τὴν ἱερὰν ὑποχρέωσιν νὰ μεταδώσωσιν εἰς τοὺς νεωτέρους, καὶ νὰ κατευθύνωσι τοὺς εἰς ἃ σημεῖα νομίζουσιν, ὅτι εἶνε δυνατὸν ν' ἀνακύψῃ ἡ ἐπιστημονικὴ ἀλήθεια καὶ τὸ ἐπιστημονικὸν φῶς. Οὕτω δὲ καὶ μόνον θὰ ἐπέλθῃ ἡ παῦσις τῶν ἀνατρεπτικῶν τάσεων καὶ τῶν ἀντιδράσεων, αἵτινες κατατρίβουσιν ἀσκόπως τόσας δυνάμεις καὶ αἵτινες κατευθυνόμεναι καταλλήλως θὰ ἐπιφέρωσι τὴν ἀναγέννησιν εἰς τὴν Ἀνωτάτην Ἐκπαίδευσιν, ἥτις εἶνε μία ἀπὸ τὰς ζωτικωτέρας δυνάμεις τοῦ ἔθνους.

Εἶνε μοναδικὴ ἡ εὐκαιρία πρὸς τοῦτο, ἐὰν μετὰ σκοπιμότητος καὶ μετὰ τῆς δεούσης ἀντιλήψεως συντελεσθῇ ἡ πλήρωσις τῶν κενῶν ἐδρῶν τοῦ Πανεπιστημίου, διότι κατὰ τὴν μοναδικὴν αὐτὴν στιγμὴν τοσοῦτον εὐρὺ εἶνε τὸ πεδίον τῆς ἐνεργείας, ὥστε καὶ νὰ ἐξυπηρετηθῶσιν ἀκόμη ὅχι μόνον ὅλοι οἱ πόθοι, ἀλλὰ νὰ πληρωθῶσι καὶ ὅλαι αἱ ἀπαραίτητοι ἀνάγκαι τῆς διδασκαλίας, ἀφοῦ πρόκειται, ἰδίως ἐν τῇ Ἰατρικῇ Σχολῇ, νὰ διορισθῶσι πλεόν τῶν 25 Καθηγητῶν, τακτικῶν καὶ ἐκτάκτων, καὶ νὰ μονιμοποιηθῇ μία κατάστασις, ἥτις ἐξ αὐτῶν τῶν πραγμάτων, ἄνευ προκαταλήψεως ἐξεταζομένη, θ' ἀνταποκρίνεται εἰς τὰς πραγματικὰς ἀνάγκας τῆς Ἀνωτάτης Ἐκπαιδεύσεως καὶ εἰς τὰς ἀξιώσεις ὅλου τοῦ ἐπιστημονικοῦ κόσμου. Οὐδεμία δὲ μεμψιμοιρία θ' ἀκουσθῇ, διότι δὲν θὰ θιχθῇ οὐδεμία ἐπιστημονικὴ φιλοτιμία, τηρουμένων τῶν κανόνων τῆς ἐπιστημονικῆς ἱεραρχίας. Διότι ἐάν, παρὰ πᾶσαν λογικὴν καὶ ἐπιβολὴν τῶν πραγμάτων, ἐκ φόβου μόνον τῆς ἀναλήψεως εὐ-

θυνῶν, περιορισθῇ ἡ ἐνέργεια τῆς Κυβερνήσεως εἰς τὴν πλήρωσιν 3 ἢ 4 ἐδρῶν μόνον καὶ νίπτουσα τὰς χεῖρας, ἀφίστη τὸ μεγαλείτερον ἔργον εἰς τὴν πρωτοβουλίαν, ἀλλὰ καὶ τὴν αὐθαιρεσίαν τῶν Σχολῶν, θὰ ἴδωμεν καὶ πάλιν εὐθύς ἀμέσως ἐγκαθιστάμενον τὸν κομματικὸν ὑπολογισμὸν καὶ τοὺς δεσμοὺς καὶ τὰς προτιμήσεις, αἵτινες τοσοῦτον ἔβλαψαν καὶ ἐδηλητηρίασαν τὴν ἐπιστημονικὴν ζωὴν τοῦ τόπου καὶ αἵτινες, μεθ' ὧσα καὶ ἂν λέγωνται, δὲν εἶνε δυνατόν ἐξ αὐτῆς τῆς φύσεως τῶν πραγμάτων νὰ λείψωσι.

Καὶ θὰ ἐπανέλθωμεν μοιραίως μετ' ὀλίγον πάλιν εἰς κρίσιν ἐπιστημονικὴν καὶ ἐξέγερσιν κοινωνικὴν μείζονα τῆς πρώτης, ἥτις ἐπέβαλε τὴν ἐκκαθάρισιν καὶ ἥτις εἶνε ἔργον οὐχὶ εὐκολόν, ἀλλὰ καὶ οὐδόλως καὶ οὐδένα συμφέρουσα νὰ ἐπαναληφθῇ.

Τὸ Πανεπιστήμιον ἔχει ἀνάγκην συντάξεως καὶ ὁργανώσεως ἀλλὰ μετὰ τοῦτο καὶ μακρᾶς περιόδου ἡρεμίας καὶ ἐργασίας ὅπως ἀνατηλωθῇ ἡ φήμη του.

Μὲ σθένος καὶ ἀποφασιστικότητα ἐνεργοῦσα ἡ Κυβέρνησις θὰ σώσῃ μίαν περίστασιν μοναδικήν, ἥτις παρουσιάζεται· μὲ ἡμίμετρα θὰ βλάβῃ ὅσον δὲν φαντάζεται.

Ἄς καλέσῃ πρῶτον τοὺς πεπειραμένους καὶ ἀνατραφέντας καὶ ζήσαντας μακρότερον εἰς τὴν σφαῖραν τῆς Πανεπιστημιακῆς κινήσεως, καὶ μετ' αὐτῶν ἅς τείνῃ τὴν χεῖρα εἰς τοὺς νεαρωτέρους, δεικνύουσα διὰ τῆς τακτικῆς της εἰς πάντας, ὅτι ἐκεῖ ὅπου ἀναγνωρίζεται ἡ ἐπιστημονικὴ ἱεραρχία, ἐκεῖ ἔχει τὴν θέσιν της ἀδιαφιλονείκητον καὶ ἀναγνωρίζεται ἡ ἐργατικότης, ὁ ζῆλος καὶ τὸ ἐπιστημονικὸν τάλαντον ἑνὸς ἐκάστου.

Ἄς δείξῃ διὰ τῆς τακτικῆς της, ὅτι καλεῖ ἐπὶ τὸ ἔργον οὐχὶ ἀνταγωνιστὰς, ἀλλὰ φιλοτίμους συναγωνιστὰς, οἵτινες θὰ ἀγωνισθῶσι τὸν καλὸν καὶ εὐγενῆ ἀγῶνα, πρὸς ἐπικράτησιν τῆς ἐπιστημονικῆς ἀληθείας, ἣτις μόνη προάγει τὰ ἔθνη εἰς τὴν ἀσφαλῆ ὁδὸν τοῦ πολιτισμοῦ καὶ τῆς προόδου.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

007000014599

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

